

FUNKČNÍ MĚNA A DALŠÍ ZMĚNY ZÁKONA O ÚČETNICTVÍ

Dne 8. 11. 2023 došlo ke schválení konsolidačního balíčku v Senátu, který mimo jiné zahrnuje také změny zákona o účetnictví. Dílčí novela zákona o účetnictví obsahuje především možnost zavedení funkční měny pro vybrané účetní jednotky, nové stanovení výše čistého obrátu a další dvě změny týkající se pouze velkých firem, které budou nově sestavovat Zprávu o daních z příjmů a Zprávu o udržitelnosti. **Platnost této novely nabude účinnosti k 1. 1. 2024.**

Funkční měna

Novela zákona o účetnictví umožní využívat účetním jednotkám funkční měnu. Tato legislativní změna vychází především z Mezinárodních účetních standardů (IFRS). Měnou účetnictví se rozumí česká měna nebo jiná měna, pokud je funkční měnou účetní jednotky a jedná se o euro, americký dolar nebo britskou libru. Dle definice se funkční měnou rozumí měna primárního ekonomického prostředí, ve kterém účetní jednotka působí, což znamená, že účetní jednotka skutečně ve funkční měně vyvíjí svou činnost, ne že by se jí přechod např. na EUR hodil vzhledem ke své mateřské společnosti apod. Účetní jednotka tedy nemůže na funkční měnu přejít, pokud skutečně funkční měnou pro ni není. Účetní jednotky budou pro přepočítání cizí měny na měnu účetnictví využívat kurz vyhlášený centrální bankou příslušnou pro měnu účetnictví (tzn. např. pro přepočítání EUR bude relevantní kurz Evropské centrální banky).

Pro případ, že se účetní jednotka rozhodne využít funkční měnu (např. euro), je třeba si uvědomit, že se česká měna v tuto chvíli stává měnou cizí. Účetní jednotky tak budou muset vyčíslit kurzové rozdíly např. při výplatě mezd, které budou vyplácet svým zaměstnancům v českých korunách. Pravděpodobně sice dojde ke zrušení legislativní povinnosti zaměstnavatelů hradit mzdy v korunách, ale nebude zřejmě možné odvádět příslušné sociální a zdravotní pojištění v eurech.

Účetní jednotky, které si za měnu účetnictví stanou jinou měnu než českou korunu, budou moci hradit daň ve funkční měně (např. v eurech), avšak povinnost podávat daňové přiznání v českých korunách stále přetrvává. Stejně tak bude nutností vést záznamní povinnost pro sestavení přiznání k dani z přidané hodnoty v české měně.

Měnu účetnictví lze změnit pouze k prvnímu dni účetního období. V případě, že se účetní jednotky rozhodnou vést účetnictví v jiné než české měně, nelze toto rozhodnutí vzít zpět. Změnu je možné provést až v případě, kdy jiná měna (euro, libra, dolar) přestane být funkční měnou.

Jelikož ke schválení konsolidačního balíčku dochází až s blížícím se koncem roku, účetní jednotky mají velmi málo času na promyšlení využití možnosti funkční měny (včetně souvisejícího nastavení účetního software). Přejít na funkční měnu je proto potřeba řádně promyslet a připravit se na něj. Pokud funkční měnu účetní jednotky plánují, nic jim nebrání přejít např. až o rok později, tedy k 1.1.2025, přechod je v tuhle chvíli dobrovolný. Jsme připraveni Vám s rozhodováním pomoci a konzultovat s Vámi dopady pro Vaši Společnost.

Čistý obrat

Další změnou, která je součástí konsolidačního balíčku, je stanovení čistého obratu. Čistý obrat bude nadále kritériem pro určení kategorizace účetní jednotky a pro určení povinnosti auditu. Čistý obrat se po novele bude nově stanovovat ve výši výnosů z prodeje výrobků a zboží a z poskytnutých služeb za účetní období, na kterých je obchodní model účetní jednotky založen. Do čistého obratu se tedy nadále nebudou zahrnovat ostatní provozní výnosy, finanční výnosy apod.

Spolu se zákonem o účetnictví dojde zároveň k novele vyhlášky pro podnikatele, která bude podrobněji stanovovat postup stanovení čistého obratu. Při určení zahrnutelných výnosů se bude přihlížet zejména k odvětví a trhu, na kterém účetní jednotka působí a k podstatě činnosti účetní jednotky. Způsob výpočtu čistého obratu bude účetní jednotka pravděpodobně povinna uvádět v příloze k účetní závěrce.

Z výše uvedeného vyplývá, že nebude stačit sledování obratu pouze na účtech účtové třídy 60x, ale účetní jednotka bude muset zahrnout všechny relevantní výnosové účty, i když podstatná část by měla být právě na účtech 60x. Pro snadnější a přehlednější stanovení čistého obratu bude vhodné vést tyto výnosy na samostatných analytických účtech, což velmi doporučujeme už od 1.1.2024.

Změna stanovení čistého obratu bude mít velký význam při splnění kritérii pro povinný audit účetních jednotek. Jelikož stanovením obratu po novele dojde obecně ke snížení čistého obratu (z důvodu zahrnutí pouze části výnosů), spousta účetních jednotek již kritéria pro povinný audit splňovat nebudou. Jedno z kritérií pro povinnost auditu je totiž překročení čistého obratu ve výši 80 mil. Kč.

Výpočet čistého obratu bude zaveden prospektivně, tzn. nebude se přepočítávat obrat již stanovený za minulé období. Pro posouzení splnění kritérií se bude porovnávat obrat za rok 2023 dle staré metodologie a obrat za rok 2024 dle nové.

Zpráva o daních z příjmů, Zpráva o udržitelnosti

V rámci konsolidačního balíčku bude do zákona také implementována povinnost zveřejňování Zprávy o daních z příjmů (zpráva o placení daní v jiných zemích Evropské unie) a Zpráva o udržitelnosti. Obě uvedené povinnosti se týkají především velkých společností. Zprávu o daních z příjmu je povinná sestavovat účetní jednotka s obratem více než 19 miliard korun. Zprávu o udržitelnosti pak účetní jednotka, která je subjektem veřejného zájmu, je velkou účetní jednotkou a má více než 500 zaměstnanců.

Závěrem bychom chtěli zmínit, že od 1. 1. 2025 je plánován nový zákon o účetnictví, který bude zahrnovat spoustu významných změn v duchu Mezinárodních účetních standardů (IFRS), které jsou pro jeho přípravu velkou inspirací.

Všechny novinky s plánovanou změnou zákona o účetnictví pro Vás budeme poctivě sledovat a včas Vás informovat.

Daňový tým
ASB Group | Czech Republic

Lucie Bártová
Head of Tax Team
E: lbartova@asbgroup.eu
T: +420 224 931 366

Martina Jagrová
Senior Tax Consultant
E: mjagrova@asbgroup.eu
T: +420 224 931 366